

göstermez. Ankara Belediyesi'nin okuyan toplum yaratmaya yönelik resimli çocuk kitabı kampanyası olan "Bir Milyon Kitap" bu dönemin önemli bir etkinliğidir. 1980 yıllarında çocuk kitapları yayınında sayıca artış yaşanır. Çizerlerimiz bu alanda uluslararası etkinliklere daha yoğun olarak katılır. Nitelikle ilgili yetmişli yıllardaki arayışlar sürer. Çizerlerimiz bu dönemde yurt dışına açılmaya başlar.

Kitap resimlemede klişenin, yani tekrarlanan yüzeyselliğin en belirgin özelliği, birikim ve araştırmaya değil, biçimsel taklide dayanmasıdır. Taklit giderek yozlaşan bir biçimsel bozulmayı getirdiğinden illüstrasyonlardaki çizer kimliği de yok olmaktadır. Toplumun kitaba gereksinimini ucuza maledilen kitaplarla karşılama düşüncesi, özel yayınevlerinin yanında, kamu kurumlarında da taraftar bulmuş, resimli çocuk kitabı yayınlarının yaygınlaştığı 1950'li yıllarda başlayan süreç, yetmişli, seksenli, doksanlı yıllarda daha çok da ders kitabı ve ünite dergisi alanında yaygınlaşmıştır. Özellikle ders kitapları ve ünite dergilerinde klişe tavrın yaygınlaşmasının asıl nedeni ise bu alanda müfredata bağlı, risksiz, zorunlu bir alıcı kitlesinin bulunmasıdır.

Kamu ve özel yayınevleri ders kitabının, ünite dergisinin ve resimli çocuk kitabının niteliğinden çok o günün geçerli eğitim politikalarına uygunluğu ölçüsünde desteklendiği veya engellendiği gerçeğinden yola çıkmışlardır. Nitelik ön planda olmayınca kitabın içinde resim de bulunsun anlayışı geçerli olmuş, yayınevi iyi çizere ve tasarımcıya bütçe ayırmak yerine çok zaman tasarımı, bir modeli esas alarak kendisi çözümlenmiş, resimlemeyi de bu işe yatkın olduğu düşünülen amatörler ucuz fiyatlarla yaptırmıştır. Bu tavır giderek eğitim politikamıza yerleşmiş, bu alanda etkinlik gösteren Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, kamu ve özel yayınevleri çoğunlukla, yüzeysel, klişe yaklaşımla resimlenip, tasarlanmış, baskı ve cildi niteliksiz çocuk yayınlarını onlarca yıl boyunca sürdürmüşlerdir.

Öte yandan, bu kısır döngüyü aşmak isteyen yayınevleri her zaman istedikleri nitelikte çizer bulmakta da zorlanmaktadır. Bunun nedeni de nitelikli resimlemeye olan gereksinimin iyi illüstratörün yetişmesi için yeterli olmamasıdır. Grafik bölümlerinden her yıl iyi çizer olabilecek nitelikte onlarca öğrenci mezun olmakta ancak illüstrasyona biçilen fiyat yeterli olmadığından mezunların çoğunluğu mesleğini tasarımcı olarak sürdürmektedir.

Çocuk kütüphanelerimiz de bu ilgisizliğin göstergesi gibidir. 1979 yılında 296 çocuk kütüphanesi varken, bu sayı, 1986 yılında 106 ya, 1999 yılında ise 71'e inmiştir. Oysa; nitelikli çocuk kitabını yaygınlaştırmanın en etkili yollarından birisi çocuk kütüphanelerinin her semte yayılması ve nitelikli örneklerle bezenmiş olmasıdır. Resimli çocuk kitaplarımızda gerçek çizerin hareket alanı oldukça sınırlıdır. Bu sınırlamalar sonucunda da çoğunlukla birbirine çok benzeyen resimleme tarzı ortaya çıkmış, bu tavrın çocuğa en uygun, onun en rahat anlayacağı yaklaşım olduğu inancıyla çizerlere, kenarları düz çizgilerle çevrilmiş alanların tek rengin tonuyla boyandığı kitaplar resimletilmiştir. Ayrıntı istemeyen, daha kısa sürede tamamlandığı için de fazla maliyet getirmeyen bu tarz, klişe yaklaşımın yaygınlaşmasına, çizer kimliğinin yok olmasına, birbirinin benzeri resimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Gözlemlere göre bu tavır yayıncılar tarafından şu nedenlerle yeğlenmektedir:

1. Çocuğun resimleri daha kolay algılayabileceği yalın çizgi ve tonlardan oluştuğundan akılda kalıcı olduğu düşünülmektedir.
2. Diğer tekniklere göre fazla ayrıntıya gerek duyulmadığından araştırma ve çizim aşaması fazla zaman almamaktadır.
3. Özellikle kendine özgü bir resimleme tarzı olmayan, teknik yönden yetersiz çizerler, amatörler bu tarza kolay uyum sağlamaktadır.
4. Daha kısa sürede tamamlanabildiğinden resimleme sorunu daha düşük maliyetle çözümlenmektedir.